

Izhaja vsak de-
lavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnštvo v Ko-
pitarjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 50 — Telefon
— upravnštva št. 328 —

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

DELAVSKI LIST POSAMEZNA ŠTEVILKA 60 VIN

Ententa in Nemčija.

„Anglija noče Nemčije zaslužniti.“

LDU London, 3. marca. (Reuter) Po uradnem poročilu je dejal ministrski predsednik Lloyd George v svojem odgovoru na nemške protipredloge med drugim: Pariški predlogi vsebujejo v zmislu načel dogovorov v Boulogneu in Bruslju bistveno omiljenje popolnih zahtev mirovne pogodbe, tako glede razorožitve kakor tudi glede obnovitve. Predlogi so se stavili v duhu sporazuma, da se razmerje do Nemčije uredi mirnim potom. Protipredlogi so zasramovanje mirovne pogodbe. Zavezniki smatrajo odgovornost Nemčije za podlago, na kateri je bila zgrajena mirovna pogodba v Versaillesu. Ako tega dejstva ne uvažujemo, izgubi pogodba vso vrednost. Zavezniki ki čutijo tedaj, da morajo upoštevati dejstvo, da je nemška vlada s pomočjo nemškega javnega mnenja sama izzvala podlago za versailleski mir. Jasno hočemo izraziti, da se mora smatrati odgovornost Nemčije kot »res judicata«. Tudi frankfurtska mirovna pogodba od l. 1871 je vznikla iz misli, da je ravnala Francija krivično in ima Nemčija zahtevati neke obnove, temveč tudi povračilo vseh vojnih stroškov. Nemčija Franciji nikoli ni hotela dovoliti, da bi o tem razsodku dvomila. Mi s svoje

strani moramo vztrajati pri tem, da se spoštuje razsodba zadnje vojne. Nemškemu ljudstvu pripovedujemo, da so reparacijske zahteve neznosne in da hočejo sovražniki nemški narod razbiti. Dovolite mi, da takoj povem, da smatramo obstoj nove, procvitajoče Nemčije potreben za evropsko kulturo in da ne maramo nezadovoljne, zaslužnjene Nemčije, ki bi pomenjala breme in ogrožanja isti kulturi. Nimamo želje, Nemčijo potlačiti ali jo zaslužniti. Od nje zahtevamo le, da izvrši svoje dolžnosti in da popravi škodo, katero je zakrivila bivša cesarska vlada, za katero je odgovorna.

LDU Berlin, 3. marca. (Wolff.) Po do- slednjem poročilu o današnji seji lon- donske konference je Loly George zaklju- čil svoj govor z vprašanjem, ali bo dr. Si- mons takoj odgovoril, ali bo predložil svoj sklep danes popoldne. Dr. Simons je odgo- voril, da bo vprašanje Lloyd Georgea skrb- no proučil. Nato bo odgovoril do jutri po- popoldne. Dalje je dr. Simons prstiral proti temu, da se namere nemške vlade napačno tolmačiti in je poudarjal, da po mnenju nemške vlade ni nikakega povoda za od- redbe, s katerimi prete zavezniki.

Volivna pravica urad-
nikov.

LDU Belgrad, 3. marca. (ZNU.) 24. sejo ustavnega odseka je otvoril danes predsednik dr. Momčilo Ninčič ob 9.15. Posl. Ljuba Jova- novič je početkom seje sporočil, da se je pod- odsek sestal in zboroval večeraj popoldne. Ker pa še ni dovršil svojega posla, prosi, naj se počaka, da dovrši svoje delo. Upa, da bo ž njim v najkrajšem času gotov. Baval se je z vprašanji, ki se tičejo VI. oddelka ustavnega načrta, ostala pa so predvsem se nanašajo na vprašanja, ki so jih sprožili posamezni klubi in poslanci. O teh vprašanjih bo pododsek raz- pravljaj še tekom popoldneva. — Predsednik je nato zaključil sejo ustavnega odseka ob 9.30 ter napovedal prihodnjo na 11. dopoldne. Seja ustavnega odseka pa se vendar ni vršila, ker ni pododsek za stilizacijo oddelka VI. »O na- rodni skupščini« končal svojega dela tekom dopoldneva. Dosežen je sporazum, da se na vsakih 50.000 prebivalcev voli po 1 poslanec, ako pa je ostanek večji od 30.000, se voli še en poslanec. Za poslance more biti izvoljen vsak naš državljan po rojstvu in naturaliziranju. V drugem primeru more bivati najmanj 10 let v naši državi. Najhujši boj se je vršil za pasivno volivno pravico uradnikov, kateri so nasproto- vali posl. Milorad Drašković, Svetozar Pribi- čević, Milorad Vujičić ter minister dr. Trifko- vič, predvsem pa so jo zagovarjali dr. Zerjav, Gjonovič, Divac, Radonič, Kurbegović in dr. Sima Marković. Končno je bila sprejeta na-

slednja stilizacija: »Politični, finančni, gozdar- ski in uradniški agrarne reforme ne morejo kandidirati, razen ako so prenehali biti leto dni pred razpisom volitev uradniki. Ostali uradniki ne smejo kandidirati v volivnem okrožju svoje teritorialne pristojnosti. Aktivni ministri in ministri, ki so na razpolože- nju, državni svetniki in vseučiliški profesorji morejo kandidirati in obdržati svoj položaj ako b bili izvoljeni. Uradniki ki bi bili izvoljeni, obdržijo svoja prava razen prava na plačo in napredovanje.« Vstavil se je tudi del starega srbskega zakona o imuniteti poslancev. Reše- no pa ni vprašanje o proporcionalnem volivnem sistemu in je odlogeno, ker se ni mogel doseči sporazum. Vstavljen je nov člen, ki se glasi: »Brez odobrenja narodne skupščine se ne mo- rejo določiti nobeni davki niti splošne držav- ne določbe, niti se ne morejo izpremeniti brez pristanka skupščine in se tudi država ne more zadolžiti. Vlada je dolžna, da predlaga po glavni kontroli overovljeno točno poročilo, ali so finančne pogodbe sklenjene in izvršene v zmislu zakona.«

Razdelitev države.

LDU Belgrad, 3. marca. (Uradno.) Včeraj se je vršila seja ministrskega sveta, ki je traja- la od 17. do 20. Na tej seji je bilo sklenjeno, da se ukine komisija za zbiranje gradiva, na čegar podlagi bi se kasneje izvršila upravna razdelitev države. Vse zbrano gradivo se izroči ministrstvu za konstituantno, ki z današnjim dnem prevzame vse posle te vrste.

Meje bogastvu!

Najhujša rana sedanjih dni je ogromno kupčenje bogastva v rokah posameznikov, dočim milijoni ljudstva trpe pomanj- kanje. Padle so moralne vezi in vsi ozir- na poštenje in čast v divjem begu za ma- monom. Družbo je treba prenoviti moral- no, a tudi gospodarsko. Poleg drugih so- cialno-gospodarskih točk je v programu krščanskega delovnega ljudstva tudi za- hteva po najvišji premoženjski meri.

Dr. Gosar je v zadnji številki »Narod- nega gospodarja« to zahtevo označil tako:

»Najvišja premoženjska meja se mora določiti posebej za samostojno živeče po- edince ter družinske poglavarje in posebej za družinske člane. Pri posameznikih in družinskih poglavarjih ta meja ne sme pre- segati petkratne, pri ostalih družinskih članih pa dvakratne večine onega zneska, pri katerem redni dohodki iz premoženja samega na sebi v polni meri zadoščajo za res človeka vredno preživljanje ene samo- stojno živeče osebe.«

V utemeljevanju in razlagi te zahteve pravi pisatelj sledeče:

»Ako zahtevamo najvišjo premoženj- sko mejo, dokazuje to, da hočemo biti v izvajanju svojih načel dosledni. Zato pa je potrebno, da bo ta meja tako nizka, da se bo pod njenim vplivom dosedanja kri- vična premoženjska razlika izravnala ter v smislu naših načel popravila. Naravno je, da ne more veljati za poedince ista omejitev kot za družine, ki štejejo morda precejšnje število članov. Zato je pravično in potrebno, da premoženjska mera raste in pada sorazmerno s številom družinskih članov. S tem postane ta določba elastična ter se lahko prilagodi razmeram, da ji je dober uspeh zagotovljen.

Pri določitvi najvišje dovoljene pre- moženjske veličine glede poedincev, ka- kor tudi glede družinskih članov pa je tre- ba upoštevati sledeče: Kakor že omenje- no, ni namen naše zahteve, da bi se vse premoženje po komunističnem načelu v strogem pomenu besede kar najbolj ena- komerno porazdelilo med vse ljudi, mar- več gre le za to, da se onemogoči neome- jeno naraščanje kapitala v rokah posa- leznikov. Privatna inicijativa, iznajdljivost in podjetnost morajo kljub temu še nadalje imeti priliko, da se udeležujejo ter pospe- šujejo gospodarsko življenje. Zato je jasno, da zahtevana maksimalna premoženjska meja ne sme biti tako nizka, da bi ravno še zadoščala za malce udobno človeka vredno življenje, ne bi pa puščala človeku možnosti, da v primernih mejah svobodno udeleži svoje gospodarske zmožnosti in sposobnosti.«

Pri vsem tem pa je treba vpoštevati še dejstvo, da bi se takoj, kakor hitro bi se maksimalna premoženjska meja — če tudi bi bila razmeroma precej visoka —

dejanski uveljavila, socialne razmere nuj- no spremenile ali vsaj deloma uredile. Pri tem bi se tudi kmalu pokazalo, ali je po- trebno, da se ta meja skrči ali ne. Zato je trenutno najvažnejše, da se načelo samo na sebi uveljavi, vse drugo pa bo prakti- čno življenje samo pokazalo.

Iz vseh teh razlogov se vidi, da zgo- raj navedena maksimalna premoženjska meja vsaj začasno popolnoma odgovarja našemu namenu. Bolj določno je zlasti v sedanjih neurejenih in neprestano menja- jočih se razmerah ni mogoče izraziti, pa to tudi ni tako potrebno kot bi se morda na prvi pogled zdelo.

To je ena točka našega gospodarskega načela. Vendar se krščanstvo ne omejuje le na zunanjo ureditev gospodarskih raz- mer. To bi ne bilo dovolj; kajti le duh je, ki oživlja. Zato moramo vedno in povsod s tako odločnostjo poudarjati d o s l e d n o izvajanje krščanskih moralnih načel v za- sebnem in javnem življenju, v družini in gospodarstvu. Le to nam more zagotoviti tisto veliko notranjo moralno silo, brez katere so vse postave le prazna pena. In zato mi nismo ne socialdemokrati in ne komunisti, marveč krščanski socialci. Čim več bo v nas doslednega krščanskega duha in dejanja, tem prej pride čas nove in boljše družbe na svetu.

Gospodarski parlament

LDU Belgrad, 3. marca. (ZNU.) Ožji ustavni odsek ima še razpravljati o vprašanju gospodarskega parlamenta in njegovi kompe- tenci. Glede tega so podali svoja pojasnila za- stopniki skoro vseh klubov. Dosedaj so se spo- razumeli v toliko, naj ima ta korporacija samo pravo zakonske iniciative ter naj se izvoli na podlagi strokovnih korporacij in zbornic.

Posvet dalmatinskih ško-
fov.

Split, 4. marca. (Izv.) Včeraj so v škofij- ski palači pričele konference dalmatinskih škofov. Konferenci prisostvujejo: splitski škof Savič, kotarski Ucellini, dubrovniški Marčević, šibeniškega škofa, ki so ga italijanske oblasti internirale, zastopa kanonik Kezić, hvarski škof Papafava pa še ni dobil dovoljenja in pride čez par dni.

Na konferenci se razpravlja o cerkvenih vprašanjih, ki so nastala vsled rapalske po- godbe, in pa tudi glede semenišča. Kakor zna- no, se je isto dosedaj nahajalo v Zadru, ki pripade sedaj pod italijansko upravo. Vsled tega nameravajo semenišče prenesti v Split ali kako drugo dalmatinsko mesto.

ZEMJORADNIKI SE NE POGAJAJO.

LDU Belgrad, 3. marca. (ZNU.) Zemjo- radniški klub je imel danes popoldne plenar- no sejo, na kateri je sklenil, da se nadaljnja pogajanja z vlado za sedaj odlože.

E. Bulwer:

Poslednji dnevi v
Pompejih.

Njemu nasproti je sedel močni Burbon in skrbno prešteval na mizi majhen kup denarja, ki ga je bil svečenik pravek stresel iz moš- ujčka — denarnice so bile takrat ravno tako navadne kakor dandanes, samo s to razliko, da — so bile običajno bolj opremljene!

»Sedaj vidiš,« je rekel Kalen, »da te prav dobro plačamo in hvaležen bi mi moral biti, ker sem te priporočil za tako ugodno kupčijo.«

»Saj sem ti, bratranec, saj sem,« je odvr- nil Burbon ljubeznivo, ko je za pometel denar v usnjato možno, ki jo je potem vtaknil za pas, ki ga je še tesneje nategnil okrog obsež- nega trebuha, kakor je bil vajen v prostih urah domačih opravkov. »In pri Izidi, Bizidi, Nizidi in pri vseh drugih boginjah in bogovih, ki so mogoče še v Egiptu, moja mala Nidija je zame cela Hesperida, zlata jama.«

»Dobro poje in igra kakor muza,« je od- vrnil Kalen; »to so vrline, ki jih dobro plača oni, ki mu služim.«

»Cel bog je,« je vzkliknil Burbon navdu- šeno; »vsak bogatin zasluži, da ga častimo, ki je velikodušen. Ampak en kozareček, stari pri- jatelj, potem mi pa še kaj več povej. Kaj dela? Strah jo je, govori o neki prisegi in o razo- dene ničesar.«

»Jaz tudi ne, pri svoji desnici! Tudi jaz sem naredil ono strašno prisego molččnosti.«
»Prisego? Kaj pa so prislege možakom kot smo mi?«

»Resnica to, navadne prislege; ampak ta!« in pogumni svečenik se je stresel pri teh be- sedah. »Vseeno pa,« je nadaljeval izpraznjeni velik kozarec nemešanega vina, »ti hočem pri- znati, da ni toliko prisega, ki imam strah pred njo, kakor maščevanje onega, ki sem mu jo prisegel. Pri bogovih! Mogočen čarovnik je, pa bi mogel iz same lune izsiliti prisego, če bi jo bil njej prisegel. Ne govori več o tem. Pri Po- luksu! Najsi so tiste gostije, ki se jih veselim z njim, tako razuzdane, vseeno nisem nikdar popolnoma miren in brez strahu tam. Rad prebijem, dečko, eno veselo urico pri tebi in pri eni teh preprostih, nepokvarjenih, smejo- čih se deklet, ki se snidem z njimi v tej sobi, čeprav je vsa zakajena, kakor pa cele noči pri tistih sijajnih razuzdanostih.«

»Ha, tako torej! Ako bo bogovom všeč, bo- va potem jutri zvečer imela čedno gostijo.«
»Iz srca rad,« je rekel svečenik, si mel ro- ki ter se primaknil bližje k mizi.

V tem hipu sta začela rahel šum pri vra- tih, kakor da bi nekdo tipaje iskal kljuko. Sve- čenik si je potegnil oglavnico čez glavo.

»Psi!« je zašepetal krčmar; »samo slepo dekle je,« je rekel, ko je Nidija odprla vrata in stopila v sobo.

»Hej, dekle, kako ti gre? Bleda si videti, ali si ponočevala? Kaj za to, mlad človek

mora biti mlad,« je rekel Burbon vzpodbu- jajoče.

Deklica ni odgovorila, ampak se je utru- jena zgrudila na sedež. Barva ji je z obraza zginela in se zopet prikazovala; nepotrpež- livo je čepetala po tleh, zatem pa je iznena- da vzdignila glavo in rekla z odločnim gla- som:

»Gospodar, lahko me stradaš, če hočeš, lahko biješ, mi lahko groziš s smrtjo, ampak — na tisti brezbožni kraj nočem več.«

»Kako, šema?« je rekel Burbon z divjim glasom in velike obrvi so se mu nagubančile nad srditimi, zardelimi očmi; »Kako, uporna! Pazi se!«

»Govorila sem,« je rekla reva in si pre- križala roke na prsih.

»Kaj, skromna ljuba vestalka, nič več no- češ iti? Dobro, te bomo pa nesli.«

»Celo mesto spravim po konci s svojim vpitjem!« je odgovorila strastno in rdečica ji je zalila čelo.

»Bomo že gledali tudi na to; z zamašeni- mi nstmi pojdeš.«

»Potem naj mi bogovi pomagajo!« je rek- la Nidija in vstala. »Obrnem se do gosposke.«

»Spomni se na svojo prisego,« se je ogle- sil votel glas, ko se je Kalen vmešal v raz- govor.

Ob teh besedah je nesrečno dekle vztre- pelalo po celem životu, in je proseče vzdignilo roke. »O nesrečnica!« je zavpila in začela močno ihteti.

Ali je bil glas te presilne žalosti, ki je privabil nežno Stratoniko na lice mesta ali ne, vsekakor se je v tem hipu njena strašna postava prikazala v sobi.

»No, kaj pa delaš z mojo sužnjo, divjak?« je rekla srdito Burbonu.

»Le mirna bodi, žena,« je rekel napol mrko napol boječe; »Nove pasove, lepo oble- ko potrebuješ, kajne? No, potem pa pazi na svojo sužnjo, sicer boš še dolgo čakala nanje. Vae capiti tuo — gorje tvoji glavi, nesreč- nica!«

»Kaj pa je to?« je rekla starka, pogledu- joč sedaj enega sedaj drugega.

Nidija je kakor po iznenadnem notra- njem nagibu odskočila od zidu, ki se je nanj naslanjala in se je vrgla Stratoniki pred noge, ji objela kolena ter zrla vanjo s svojimi brez- vidnimi, a ganljivimi očmi —

»Oj gospodinja moja!« je ihtela, »ženska si, imela si sestre, si bila mlada kakor jaz, imej usmiljenje z menoj, reši me! Nočem več ne tiste grozne gostije!«

»Čenč!« je rekla starka ter jo surovo po- tegnila kvišku za eno onih nežnih rok, ki niso bile za nobeno drugo delo primerne kakor za spletnje cvetlice v zabavo ali kupčijo; »samo čenčarije; take tankovestnosti niso za sužnje.«

»Poslušaj,« je rekel Burbon, izvlekel mož- njo in zvenketal ž njo; »ali slliš to-le godbo, žena; pri Poluksu, ako ne ukrotiš kmalu te-le cifre, je ne boš več slišala.«

»Dekle je utrujeno,« je rekla Stratonika

ITALIJANSKE STROKOVNE ORGANIZACIJE.

LDU Livorno, 3. marca. (Stefani.) Kongres splošne zveze delavskih strokovnih organizacij je odobril dnevni red, po katerem se splošna delavska zveza priključuje stremeljenju glede ustanavljanja rdečih sindikatov, toda pod obveznostjo, da se vzdrže odnosi s socialistično stranko in pod pogojem, da se ne omalovažujejo načela strokovne enote za Italijo.

NASELJENCI V JUŽNI SRBIJI.

LDU Beograd, 3. marca. (ZNU) Naseljenci v južnih krajih naše države so se organizirali v agrarnih zadrugah, preko katerih nabavljajo skupno vse potrebščine za življenje v svojih novih domovih. Tako je sedaj skupljanska agrarna zadruga poslala svojega podpredsednika v Vojvodino in Hrvatsko, da nakupi potrebno živino, gospodarsko orodje in semenje. Doslej je v južni Srbiji okoli 200.000 naseljencev.

STAVKA NA ŠTAJERSKEM.

LDU Gradec, 4. marca. (DunkU) Ker »Alpinska montanska družba« ne drži dogovora, ki ga je sklenila s svojimi nameščenci, pod pretvezo, da se je pri pogodbi urinila pismena napaka, so začeli stavkati v zvezi industrijskih nameščenecv združeni delavci omenjene družbe, katerim so se pridružili tudi rudarji v Köllachu, Seegrabnu, Fohnsdorfu, Zeltwegu, Eisenerzu, Vordernbergu in Neubergeru. Nameščenci podjetja v Donawitzu se stavki niso priključili.

PROMET Z ANGLIJO.

LDU Beograd, 3. marca. (ZNU) Naša trgovinska agencija v Londonu sporoča, da so angleška broderska društva znatno znižale cene za prevoz blaga v Solun, Gruš, Reko in Trst. Doslej se je računalo za prevoz blaga iz Anglije v Solun 160 šilingov za tono, medtem ko se sedaj računa 90 do 100 šilingov. Za ostala pristanišča je znašal prej prevoz 132 šilingov, sedaj 92,50 šilingov za tono. Parniki odhajajo iz Anglije vsakih 8 dni.

Politični dogodki.

— Nestrpnost med komunisti. Vodstvo komunistične stranke na Nemškem: Däumig, Levi, Klara Zetkin in Brak je odstopilo ter je bil izvoljen nov odbor. Vzrok krize je bil spor med Levijem in odposlancem moskovske internacionale. Levi je namreč nasproti odposlancem ostro grajal postopanje Moskve, ko je Serratijevo »socialistično skupino« vrgla iz svojih vrst. Za to Levijev drznost je zahtevala Moskva glavo celokupnega vodstva nemške komunistične stranke. In jo je tudi dobila.

— Garešanin — Draškovič. Belgrajska »Republika« primerja v uvodniku dne 2. t. m. delo in usodo nekdanjega srbskega ministra Garešanina in sedanjega notranjega ministra Draškoviča. Garešanin je bil vodja naprednjakov in je v osemdesetih letih vodil srbsko državno ladjo. Osebnost je bil pošten človek in čisti rok. Toda na njem je ležala sumnja, da je pristaš Karadjordjevi. Da se opere te sumnje ali je vsaj ne podneli, je Garešanin proti svojemu boljsemu prepričanju slepo služil kralju Milanu Obrenoviču in prevzemal odgovornost za vse njegove čine. Tako je tem preje prišel polom: padel je kralj, padel Garešanin in z njim njegova stranka. Podobno je z današnjim notranjim ministrom Draškovičem. On je na sumu, da je republikanec in že začasa solun-

in prikimala Kalenu; »bolj voljna bo kadar jo prihodnjič zaželi.«

»Kdo pa je še tukaj?« je kriknila Nidija ter se s tako strašnim, ostrim pogledom ozirala po sobi, da je Kalen prestrašen vstal s sedeža.

»S temi očmi mora videti!« je zamrmral.

»Kdo pa je tukaj? Govorite v božjem imenu! Ej, da bi bili tako slepi kot sem jaz, bi bili manj okrutni,« je rekla in se znova zjokala.

»Odpelji jo proč,« je rekel Burbon nestrpno; »sovražim to civiljenje!«

»Pojd,« je rekla Stratonika ter pritiskala revo za rame.

Nidija pa je z izrazom v obrazu, ki ga je odločnost delala dostojanstvenega, stopila v stran.

»Poslušajte me,« je rekla; »zvesto sem vam služila — jaz, ki sem bila vzgojena — o, moja mati, uboga moja mati, ali si kdaj mislila, da pride z menoj tako daleč?« Otrnila si je solze z oči in nadaljevala: »Zapovedujte v katerikoli drugi reči, in vam bom poslušna; ampak povem vam resno in neizprosno, kakor ste vi, povem vam, da ne pojdem več tja; ako pa me s silo tirate tja, se obrnem do samega pretorja, da najdem milosti — izgovorila sem, čujte me, o bogovi, prisegam!«

Starki so vzplamenele oči; z eno roko je zgrabila otroka za lase, visoko vzdignila drugo — ono strahovito roko, ki bi njen najmanjši udarec lahko strl šibko, nežno postavlo, ki je trepetala v njenih pesteh. Po vsej priliki ji je moralo to tudi priti na misel, kajti ni udarila; izpremenila je svojo namero, vlekla Nidijo k zidu, pograbila s kljube vrv, ki jo je žal, uporabljala v enake namene in v naslednjem trenutku so se bolešni kriki slepe deklice razlegali po hiši.

ske atere je malo manjkalo, da ni prišel v preiskavo. Ta sum leži nad Draškovičem kakor Damoklejev meč, da si ne upa odpreti ust in da slepo vrši povelja, ki jih doiva od neodgovornih činiteljev. To je pogubno na vse strani. »Za svobodošne naroda« — piše »Republika« — »za čast dežele in njen ugled pred zunanjim svetom, za bodočnost naroda in celo za monarhijo in prestol bi bilo boljše, da bi na čelu notr. pol. stal neosumljen monarh, in dinastičar. On bi imel pogum, da nestrpnim in razuzdanim kamariškim elementom zakliče: Mir, vi neodgovorni činitelji, ker vaše delo škoduje ravno stvari, za katero se postavljate! Ne zabudajte trnja v zdravo nogo in ne zahtevajte, da se vidi, kako ste vi, ki vas je peščica, močnejši od konstituante, višji od vlade, nujnejši od narodnega edinstva... Za vse to Draškoviču nedostaje poguma, najsi bi mu tudi dostajala uvidnost. Pride čas, ko ne bo več potreben in tedaj se bo spomnil usode pok. Garešanina. V enem oziru bo vsekakor na boljšem nego je bil ta, a to je njegovo materialno stanje.« — Nespametno bi bilo misliti, da bodo ta glas slišali tisti, ki jim je namenjen. Vendar je vreden zabeležbe, ker dobro odkriva rano, na kateri bolehamo.

— Nove zanimivosti iz področja agrarne reforme. Subotički »Neven« opozarja radikalno »Samoupravo« na ta-le dejstva: Veleposestvo avstrijske baronice Redl v Somboru je bilo namenjeno za razdelitev med dobrovoljce. Toda namesto tega je bilo nedavno z dovoljenjem ministrstva prodano nekemu židovskemu konzorciju. Veleposestvo obsega blizu 6000 orod zemlje. — V Osijeku je veleposestniška rodbina pl. Maximovičev svoja posestva prepisala na razne svoje člane, tako da bi ji agrarna reforma ne mogla do živga. Vse to se je izvršilo še-le v zadnjih dneh pred nosom ministrstva za agrarno reformo. Maximovičeva rodbina je došla do tolike zemlje po svojem sorodstvu s pok. patrijarhom Brankovićem, čigar zet je bil dr. Milan pl. Maximovič. Drugačinih zaslug za narod ta rodbina nima. Stari Maximovič je bil mnogo let mažaronski poslanec v ogrskem državnem zboru.

— Kukovec je že v Londonu. LDU London, 3. marca. (Presbiero.) Minister za trgovino in industrijo dr. Vekoslav Kukovec je došel v London 27. februarja.

— Centrum v pruskem deželnem zboru šteje po zadnjih volitvah 84 poslancev; razen tega mu kot gostje pristopijo vsakakor tudi osmeri hannoveranski poslanci, tako da bo klub štel 92 poslancev. Med poslanci je 8 žensk, 16 delavcev, 7 rokodelcev, 5 duhovnikov, 14 kmetov; ostali poslanci pripadajo raznim drugim stanovom, tako da sestava kluba popolnoma odgovarja značaju ljudske stranke.

— Spoznanje na Dunaju. »Wiener Stimmen« opozarja na močne niti, ki jih prede H. Wendel med Jugoslavijo in Nemčijo. Dočim se vtepa Avstrijcem mnenje, da njihov narodni ponos zahteva, da kuhajo jezo proti nasledstvenim državam in posebej proti Jugoslaviji, se pa Nemci iz rajha marno prizadevajo, da stopijo v čim ožje gospodarske stike zlasti z Jugoslavijo in pri tem Dunaj izključijo. Avstrijci se morajo osvoboditi svojih predsodkov, drugače bodo prišli prepozno.

Dnevni dogodki.

— Okrožni agrarni urad v Ljubljani nanašanja, da sprejema stranke v uradnih poslih izključno samo v torek, četrtek in soboto od 11. do 13. ure. Vseled preobilice dela v pisarni in zunaj na veleposestvih se ob drugem času stranke brez izjeme in brezpogojno odklanjajo.

— Državni fond za zgradbo stanovanj. Ze zadnjič smo poročali, da nameravajo v Avstriji ustanoviti državni stanovanjski in naselbinski fond, ki naj bi najširšim slojem omogočil zgradbo stanovanj ozir. hiš. Tozadevni zakonski načrt je dovršen in ga bo zavzeta vlada te dni predložila narodni skupščini. Fond ima namen, pokriti izgubo pri gradnji novih hiš, ki je ob sedanjih cenah dela in materiala neizogibna. Za ustanovitev in vzdrževanje fonda bodo uvedli davek stavbinskih in najemniških vinarjev (5 odstotkov čiste najemnine itd.), dalje se bodo stekali vanj tedenski prispevki delodajalcev za vsakega starostno in bolniško zavarovanega delavca v znesku največ 1 K in končno posebni enkratni prispevki povodom prezidave stanovanjskih prostorov v poslovne prostore. Letni dohodki fonda bodo znašali najmanj 120 milijonov kron, s čimer se bo dala obrestovati in vračati izguba pri gradbenih stroških v znesku 2 milijard kron. To bo fond storil tem lažje, ker morajo glasom zakona razne avtonomne in druge javne korporacije in zavodi ter zasebna podjetja, ki grade stanovanja v prvi vrsti za svoje nameščenice in delavce, sami nositi vsaj četrtino izgube pri gradbenih stroških.

— Kdo živa jugoslovanske dobrote. Nekli belgrajski list piše: »Dunajčanje so glušili svet z vpitjem o svoji bedi in draginji. Jaz tega tam nisem opazil. Ko me je te dni pot vodila po Dunaju, sem videl vse izlozbe polne salam, suhega mesa, gnjati in drugih dobrot, katerih jugoslovanskega izvora niso naznanjali samo napisi, ampak tudi okus našega blaga, ki me ne more

prevariti. In vse to je na Dunaju za 30 odstotkov cenejše nego v Beogradu, nego v Zagrebu in celo cenejše nego v Ljubljani.« Dobro gospodarsko politiko vodimo — skoraj tako, kakor v nekdanji Avstriji, kjer smo dvakrat dražje plačevali isti sladkor, s katerim so na Angleškem krmili — ko nje in svinje.

— Iz Stražiša. Dne 26. t. m. smo priredili g. kaplanu Martinu Dimniku podoknico za slovo. Velika množica ljudstva iz vseh vasi naše župnije je prišla izkazat čast g. kaplanu in se od njega posloviti. Videli smo, kako je bil gospod spoštovan, priljubljen ne samo od delavstva, temveč od vseh slojev. V sprevedu z lampijoni in med streljanjem je ljudstvo prišlo pred stanovanje, kjer je pel pevski zbor, se vrstili govori in deklamacije. G. kaplan Dimnik je bil pri nas splošno spoštovan kot duhovnik in organizator. Vžival je zaupanje, ker je bil odkrit; vse je šlo iz srca in je tudi v srce vedno zadel. Bog naj mu povrne vse, kar je dobrega storil za ljudstvo.

— Rimske toplice. Pogostokrat se sliši, da živimo v prosvitljenih časih in v svobodni državi Jugoslaviji. Tukaj pri nas je lesno podjetje jurklosterske graščine: parna žaga in tovarna podjetnikov ter drugih lesnih izdelkov. Med vojsko so bili tukaj zaposleni vojni vjetniki in vojaki. Bili so pa tako oskrbovani, da so morali prosjčiti ali pa krasti pri okoliških kmetih. Tudi sedaj, ko so tukaj zaposleni domači delavci, se z njimi prav slabo ravna. Plačani so za težko naporno delo 4 do 5 kron na uro. Nekatere dni se dela več kot 8 ur, druge dni pa zopet manj. Kje je mogoče, da delavec preživlja s to beraško plačo sebe in družino? Tudi drugo ravnanje z delavci je tako, da bi človek mislil, da se nahajamo kje v Afriki. Neki Nemec z Dunaja, ki je tukaj mojster, zmerja delavce. Tudi paznik Galof se odlikuje po ne posebnem lepem ravnanju z delavci. Tukaj so imeli za delavca nekega Nemca, ki se je učil delati pri strojih, plačevali so ga boljše kot naše izučene delavce. Pozivamo merodajne činitelje, naj se malo pobrigajo za razmere pri tem podjetju in za razmere, v katerih se nahajajo delavci. — Delavec.

— Invalidsko zdravilišče na Golniku. Z ozirom na našo včerajšnjo notico smo danes dobili pojasnilo: Včerajšnja vest je bila netočna. Na Golniku se sedaj le popravljajo nekatera stara poslopja. To delo izvršuje tvrdka Ogrin. Velika dela, ki se nameravajo za nove zgradbe, pa se niso še pričela ter tudi še niso bila razpisana. Vse se bo oddalo razpisnim potom.

— Umrli je na Dunaju v 82. letu starosti eden izmed treh bratov Mengerjev: Karel Menger, mnogoletni profesor narodnega gospodarstva na dunajskem vseučilišču. Bil je liberalen najčistejšega kova, a drugače odličan znanstvenik ter je ravno iz njegove šole izšla mlada krščansko-socialna inteligenca, ki je pomagala vreči liberalizem.

— Izpolnitev bolniško-zavarovalnega zakona v Avstriji. Vseled vedno večjega razveljavljenja avstrijske krone je avstrijska vlada 1. t. m. predložila narodnemu svetu nove izpolnitve bolniško-zavarovalnega zakona. Poleg znatnega zvišanja bolniščinine in novih plačilnih razredov se uvede tudi zavarovanje mater za čas pred porodom, in sicer bodo dobivale matere podporo šest tednov pred in šest tednov po porodu. Bolniščina znaša na splošno 60 odstotkov povprečnega dnevnega zaslužka, vsaka bolniška blagajna pa more v posameznih slučajih podporo znatno zvišati. Za vsakega otroka do 18. leta prispeva bol. blagajna zavarovancu poleg bolniščine po 15 K dnevno. Izplačevanje bolniške podpore se more raztegniti na poldrugo leto, doječim materam pa na 26 tednov. Bolnikom in porodnicam, ki ostanejo v domači negi, se na njihovo željo pošlje na dom izolano strošniško osobe. Te določbe stopijo v veljavo 28. t. m.

— Prijateljica tihotap. — Finančna paznika France Jamnik in Josip Perper sta prišla pet tihotap in jih spremljevala gredeč v carinarno mimo hiše, v kateri stanuje Franciška Jesenovc, katera je, ko je zagledala spreved, zakričala: »To so jugoslovanske surovine!« Ko jo je o zadevi obveščeni orožniški narednik g. Zadnikar pozval, naj pojasni svoj krik, je rekla, da je celi jugoslovanski narod surov in da je nedavno prišla z Dunaja šele domov.

— 16 milijonov kron poveril. Na ravnateljstvu vzhodne železnice na Dunaju so odkrili veliko poverbo. Železniški adjunkt Anton Kutscher je tekom zadnjih treh let poveril 16 milijonov kron. Večina tega denarja je z izgubo zapekuliral v raznih kupčijah. Sam s svojo družino je živel dokaj skromno. Svojim znancom je preskrboval živila po nizki ceni in je zanje iz svojega doplačeval, samo da se jim je prikupil. To je bila njegova edina strast. Kutscher so zaprli.

— Konj ukraden. V noči na 27. febr. 1921. je bil posestniku Antonu Pauše iz Šmarja št. 18, občina Št. Jernej iz zaklenjenega hleva ukraden 10 let star rujav, bolj majhen, slabo rejen konj z uzdo. Konj je bil vojaški in je imel nad levim očesom dlako nekoliko oddrgnjeno, mel je dolgo, močno, na obe strani vrata ležečo rujavo grivo, košat skoro do tal segajoči rep, na levi strani vratu pod grivo nekake vžgane

in vsled dolge dlake nerazločljive številke ter že jako obrabljene podkve in je bil že dolgo časa neprekovan ter približno 9000 kron vreden.

— Tatvina usnja v šmartnem pri Litiji. Iz nezaklenjene kolarnice je bila ukradena gospodu Ivanu Robavsu streha kočije, vredna 2000 kron.

— Vsak dan vagon premoga pokradenega. Na vzhodnem kolodvoru na Dunaju je bilo tekom lanskega leta in letos vsak dan oziroma vsako noč pokradenega 11—15 ton premoga. V zadnjem času so zato zelo poostriili stražno službo in prijeli celo vrsto negodnih zanemarjenih fantov, ki so se pečali s tatvino premoga na kolodvoru.

Ljubljanski dogodki.

— Cerkevni govori za moše bodo vsak dan ob 8. uri zvečer od nedelje 6. marca do petka 11. marca v stolnici (in ne pri o. jezuitih, kakor se je poročalo, ker je tam prostor mnogo premajhen). Vstop je dovoljen izključno le moškim!

— Redni mesečni shod Marijine družbe za moše in mladeniče v Križankah je danes zvečer ob 7. uri. Želi se polnoštevne udeležbe.

— Roparski napad v Ljubljani. Jakob Geršak, sluga »Jadranske banke«, stanujoč v Hrenovi ulici št. 8, je bil baže dne 27. febr. t. l. ob 23. uri 40 minut v Hradeckega vasi od nekega moškega, kateri mu je grozil z revolverjem, roparsko napaden. Storilec je okrog 30—35 let star, precej velike postave, širokega obraza ter ima precej velike rujave brke in je bil oblečen v črn klobuk in rujave gamaše.

— Policijske vesti. Samec Meti, posestnik v Gornjem blatu št. 3, občina Šmarje, je bila dne 26. febr. t. l. prepoldnem v trgovini Ažman v Šolskem drevoredu ukradena denarnica z 1200 kronami. — Dne 26. febr. t. l. je bil ukraden Eli Klarman, šivilji na Poljanskem nasipu št. 48, iz nezaklenjenega podstrešja servis za kavo in stenska preproga. — Na Opekarski cesti št. 43 je bilo dne 1. marca t. l. ukradeno več denarja in drugega blaga v znesku nad 4000 kron. Navedenih tatvin je osumljen neki Fr. Pučič iz Zminja v Istri. — Josipu Rebeku, ključavničarskemu mojstru, je bil ukraden od 25. do 26. februarja opoldan z dvorišča hiše Pogačarjev trg št. 3 štirikolesni ročni že obrabljeni voziček v vrednosti 1000 K. — V noči 28. februarja t. l. je bil Ivani Košak v Ljubljani, Velika Colnarska ulica št. 10/I. iz zaklenjene drvarnice ukraden 1 puran, 2 kokoši in 1 petelin v skupni vrednosti 400 kron. Storilec je pri drvarnici odtrgal en del ograje, ter si na ta način napravil vhod v drvarnico. Glave so bile perutnini v drvarnici posekane, ter puščene na licu mesta. Storilcu so na sledu.

— Marijonetno gledališče igra v nedelje 6. t. m. petdejansko bajko »Snežulica« in enodejansko »Čarobni dežnik«. Dve predstavi: prva ob 3. in druga ob pol 6. pop.

— Izdrav in krepek deček, dobro vzgojen, star 16 let s primerno šolsko izobrazbo, bi se rad učil kake obrti, najraje ključavničarstva. Cenjene ponudbe hvaležno sprejme J. S. Z. Stari trg 2, I. nadstr.

— Ker je veržil z govejo živino, je bil Andrej Trškan iz Zelene jame obsojen na 1000 K globe in 3 tedne zapore in zaradi veriženja z ovsom na 500 K globe in 2 tedna zapore.

Naša društva.

— Ljudski oder v Ljubljani uprizori na splošno zahtevo v nedeljo dne 6. marca ob 1/8. uri zvečer v Ljud. domu nad vse priljubljeno in pristnega humorja polno burko v treh dejanjih »Čez leto dni« ali »Pri belem konjčku« II. del. Vstopnice se dobijo v predprodaji v trafikah ge. Modic v Kopitarjevi ulici in v trgovini Nove založbe na Kongresnem trgu nasproti kavarni »Zvezda«.

Širite »NOVI ČAS«

Odgovorni urednik Anton Marinček.
Izdaja konzorcij »Novega časa«.
Tiska jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Ste preveč občutljivi za mrzli zrak? Vsa kovrsta bolečina se takoj pojavlja? Slabost? Oj, kako tu ublažujejo bolečine in utrjujejo telo masaže s Fellerjevim pravim Elzafluidom! 6 dvojnatih ali 2 špeciální steklenici 42 kron. Državna trošarina posebej.

Potrebovali bi odvajalo, zločede okrep-jujoče sredstvo? Poslužite se le Fellerjevim pravih Elza-kroglic! 6 škatlic 18 kron. — Omot in poštnina posebej, a najceneje. — Eugen V. Feller. Stubica donja, Elsatrg št. 245, Hrvatska. F.

SOBNO SLIKARSTVO

IVAN KOŠAK

LJUBLJANA, Bleiweisova cesta 15

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela v najnižji izvršitvi in po solidnih cenah.